

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące podmiotu ubiegającego się o wpis

nazwa inicjatywy	Wieś tematyczna „Górnicza wioska” kopalnią ekonomii społecznej
nazwa podmiotu	Stowarzyszenie Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą „BUKO”
dokładny adres	Ul. Świerkowa 5, 89-520 Gostycyn
gmina	Gostycyn
powiat	Tucholski
województwo	Kujawsko-pomorskie
telefon	602-61-74-79; 664-77-88-10
adres strony internetowej	www.gorniczawioska.pl ; www.buko.org.pl
faks	52/33-464-33
adres e-mail	buko@las.pl

2. Charakter podmiotu

Obywatele zorganizowani (zaznacz):

- w radach i komitetach utworzonych przez władze publiczne
- w radach i komitetach zorganizowanych z inicjatywy mieszkańców
- zebraniach wiejskich i sołectwach
- w organizacjach pozarządowych
- nieformalnych grupach obywatelskich
- indywidualne osoby

3. Rodzaj(e) podjętych działań na rzecz realizacji potrzeb społeczności lokalnej (zaznacz):

- realizacja zadań publicznych na zlecenie władz lokalnych
- działalność charytatywna i opiekuńcza
- działalność edukacyjna i wychowawcza
- działalność wspierająca rozwój społeczności lokalnej
- działalność na rzecz podniesienia warunków życia
- działalność na rzecz zachowania i rozwoju lokalnych wartości kultury i tradycji

4. Przedmiot działalności

Stowarzyszenie „BUKO” działające na terenie małej wsi Piła (108 mieszkańców) w Borach Tucholskich odkryło w 2008r. pozostałości po jedynych w skali Polski północnej 5 podziemnych kopalniach węgla brunatnego. Na tej kanwie, po przeprowadzeniu cyklu szkoleń, warsztatów i badań archeologicznych powołało do życia wieś tematyczną „Górnica wioskę” jako podmiot ekonomii społecznej, dzisiaj dający pracę mieszkańcom i odwiedzana przez ok 3000 turystów rocznie.

5. Opis działań

Przyczyny podjęcia działań:

2007 r. – grupa mieszkańców dokonuje analizy potrzeb społeczności lokalnej, stanu infrastruktury we wsi, zasobów lokalnych. W wyniku jej przeprowadzenia ustalono, że:

- miejscowość Piła liczy 109 mieszkańców, nie jest administracyjnie wydzieloną wsią, nie jest samorządna (brak sołectwa)
- infrastruktura: brak utwardzonej drogi gminnej, ani jednego m2 chodnika, brak świetlicy wiejskiej, placu zabaw, miejsca spotkań mieszkańców, boiska sportowego, niszcząca kapliczka, brak kanalizacji, wodociągu.
- sytuacja na rynku pracy – wysokie bezrobocie wśród mieszkańców, brak perspektyw życiowych,
- mała integracja społeczności lokalnej, rozwarstwienie społeczności.
- brak identyfikacji z „moją małą ojczyzną”, kim jesteśmy? – brak znajomości historii miejscowości i własnych korzeni, a tym samym utożsamiania się z „małą ojczyzną”.

Cel: Naszym celem stała się poprawa jakości życia mieszkańców wsi, aktywizacja zawodowa przy jednoczesnym zachowaniu i wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego i historycznego.

Inicjator działania:

2008 r. – jako grupa mieszkańców zawiązujemy Stowarzyszenie Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą „BUKO”, którego zadaniem jest zmiana zdiagnozowanej i zastanej sytuacji dla dobra mieszkańców społeczności lokalnej

Przebieg i organizacja działań „krok po kroku”:

- **2008 r.:**
  - zawiązujemy Stowarzyszenie Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą „BUKO”
  - wydzielamy administracyjnie miejscowość Piła
  - rozpoczynamy cykl badań archeologicznych celem poznania naszej historii w wyniku których już w tym samym roku odkrywamy cenne pozostałości po, jak się później okazało, **jedynych podziemnych kopalniach węgla brunatnego w Polsce północnej**

- nawiązujemy współpracę z instytucjami: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie – Delegatura w Toruniu, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

• **2009 r.:**

- prowadzimy dalsze badania archeologiczne i archiwalne
- rozpoczynamy organizację spotkań integrujących społeczność lokalną „Pilskie Spotkania”
- wydajemy pierwszą gazetkę lokalną pt. „Wieści Pilskie”
- organizujemy pierwszą cykliczną nocną rekonstrukcję historyczną pt. „Noc z archeologią i historią regionu – Tajemnice kopalń w Pile” celem promowania własnego dziedzictwa historycznego i kulturowego
- przeprowadzamy badanie ankietowe wśród mieszkańców Piły celem poznania wizji i kierunków rozwoju wsi
- uczymy się i szkolimy jak prowadzić organizację pozarządową, jak skutecznie pisać projekty i dowiadujemy się czym jest ekonomia społeczna jako podstawa naszych przyszłych działań
- piszemy pierwsze projekty i czekamy na ich rozpatrzenie ☺

• **2010 r.:**

- realizujemy projekt pt. "Tajemnice kopalń w Pile - II noc z archeologią i historią Borów Tucholskich" - badanie, ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego regionu - impreza historyczna obejmująca tematy historyczne: historię kopalń w Pile, walkę obronną w powiecie tucholskim we wrześniu 1939, historię poligonu rakiet V2 w okolicach Wierzchucina oraz obozy pracy przy niemieckiej fabryce nitrogliceryny D.A.G. Fabrik Bromberg
- realizujemy projekt pt. "Rajd Śladami Żołnierzy Września w województwie kujawsko-pomorskim - Marsz szlakiem walk 35 Pułku Piechoty w Borach Tucholskich - upowszechnianie krajoznawstwa i turystyki historycznej”
- współorganizujemy II Dni Gminy Gostycyn - stoisko w formie rekonstrukcji chodnika górniczego. W celu oddania realiów panujących w kopalni ekspozycja oświetlona została starymi lampami górniczymi. Wchodząc do "kopalni" zwiedzający słyszeli dźwięki kapiącej wody i typowych maszyn górniczych. Wewnątrz chodnika można było obejrzeć również film na temat funkcjonowania kopalni Montania w latach 1900 - 1939 oraz badań archeologicznych prowadzonych przez stowarzyszenie
- organizujemy imprezę integracyjną dla mieszkańców i miłośników Piły "Pilskie Spotkania 2010"
- współorganizujemy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa Oddziałem w Toruniu „Europejskie Dni Dziedzictwa 2010” w województwie kujawsko-pomorskim. Tematem przewodnim EDD były zabytki techniki i przemysłu, a hasło obchodów brzmiało "Od pomysłu do przemysłu". W ramach obchodów dnia 18 września 2010 można było zwiedzić kopalnię z przewodnikiem, usłyszeć ich historię oraz sposób wydobywania węgla metodą głębinową

- wydajemy biuletyn historyczny "W obronie Pomorza 1-6 września 1939" poświęcony w całości pierwszym dniom września 1939 w Borach Tucholskich
- realizujemy projekt "Najciekawsze epizody II wojny światowej w Borach Tucholskich w ramach LEADER „Małe projekty” - wspólnie odkrywamy i poznajemy nasze dziedzictwo kulturowe i historyczne", który polegał na wydaniu książki historycznej prezentującej wydarzenia z okresu II wojny światowej jakie miały miejsce w Borach Tucholskich
- realizujemy projekt "Historia naturalna - zagospodarowanie szlaku historyczno-przyrodniczego w Pile" w ramach LEADER „Małe projekty” polegało na oznakowaniu szlaku turystycznego w Pile, oznakowaniu terenu zabytkowej kopalni węgla brunatnego w Pile oraz przeprowadzeniu prac remontowych i rekonstrukcyjnych obiektów zabytkowych kopalni
- realizujemy projekt pt. "Kopalnia ekonomii społecznej" w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, który skierowany był do osób nieaktywnych zawodowo z terenu gminy Gostycyn, w jego ramach odbyły się szkolenia dla mieszkańców na temat ekonomii społecznej, wsi tematycznych, tworzenia produktu i marketingu oraz obsługi ruchu turystycznego - przygotowanie podstaw funkcjonowania wsi tematycznej
- **2011 r.:**
  - tworzymy wieś tematyczną „Górnicza Wioska” oraz jej produkty i usługi
  - wydzielamy administracyjnie sołectwo Piła i wybieramy lokalne władze: Sołtysa i radę sołecką
  - opracowujemy i zatwierdzamy na Zebraniu Wiejskim „Plan Odnowy Miejscowości Piła”, który staje się formalnie dokumentem określającym kierunki rozwoju społeczności lokalnej i naszej miejscowości
  - bierzemy udział w projekcie realizowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie pt. "Wolontariat na rzecz dziedzictwa", który miał na celu udział wolontariuszy z całego kraju w badaniach archeologicznych kopalń węgla brunatnego, nauczanie wolontariuszy prowadzenia badań archeologicznych zabytków techniki, prac pomiarowych, konserwacji i rekonstrukcji przemysłowych obiektów zabytkowych.
  - realizujemy projekt pt. „Stare zawody szansą na nową pracę” 6.3 POKL, który polegał na przeprowadzeniu cyklu szkoleń z wytwarzania wyrobów i pamiątek z wikliny, filcu i wełny, zdobienia tortów metodą angielską i kowalstwa tradycyjnego
  - realizujemy projekt „Stare zawody szansą na aktywną integrację mieszkańców wsi” 7.3 POKL, który polegał na przeprowadzeniu cyklu szkoleń z wytwarzania wyrobów i pamiątek z wikliny, filcu i wełny, zdobienia tortów metodą angielską i kowalstwa tradycyjnego
  - opracowujemy i uruchamiamy kolejny produkt wsi tematycznej - grę terenową „Quest Kuferek Wilhelma Krügera” - pierwsza w województwie kujawsko-pomorskim gra, która została przygotowana przez mieszkańców Górnicznej Wioski
  - zawiązujemy współpracę z Kopalnią Węgla Brunatnego "Konin" w celu odrestaurowania i ochrony dziedzictwa kulturowego górnictwa węgla brunatnego w naszej miejscowości
  - organizujemy festyn integracyjny pod nazwą Piłskie Spotkania dla mieszkańców oraz miłośników naszej miejscowości
  - organizujemy kolejną imprezę "Noc z archeologią i historią regionu" - kolejna lekcja historii

w terenie pt. "Poligon rakiet V2 Heidekraut w Borach Tucholskich"

- realizujemy projekt pt. "E-dukcja po angielsku" 9.5 POKL, który polegał na przeprowadzeniu intensywnego kursu języka angielskiego dla trzech grup wiekowych: dzieci, młodzieży i osób dorosłych pochodzących z gminy Gostycyn, szczególny nacisk położyliśmy na przeszkolenie przewodników grup turystycznych z Górnicy Wioski
  - organizujemy staże w stowarzyszeniu - cztery osoby bezrobotne z terenu powiatu tucholskiego odbywały trzymiesięczny staż w ramach projektu pt. "Budujemy podstawy ekonomii społecznej" realizowanego przez Stowarzyszenie Centrum Rozwoju Progres z Tucholi
  - realizujemy projekt pt. "Wieś tematyczna sposobem na edukację regionalną" 9.5 POKL obejmujący cykl szkoleń polegających na przygotowaniu mieszkańców do świadczenia usługi edukacyjnej wsi tematycznej w szkołach i przedszkolach,
  - opracowujemy i wydajemy pierwszy komiks wsi tematycznej w powiecie tucholskim pt. "Górnik Wilhelm i mapa skarbów" - pierwsza część przygód górnika Wilhelma i jego pomocnika Eryka
- **2012 r.:**
    - promujemy wieś tematyczną na targach, zdobywamy nowe doświadczenia i potencjalnych klientów, m.in. w trakcie IV Międzynarodowych Targach Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki "Agrotravel" w Kielcach - prezentacja oferty wsi tematycznej "Górnicy Wioski" oraz województwa kujawsko-pomorskiego
    - realizujemy projekt pt. "Prowadzimy działalność gospodarczą na wsi - ekonomia społeczna w działaniu" w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich PO FIO 2012
    - opracowujemy i wydajemy książkę pt. "Podziemne górnictwo węgla brunatnego w Borach Tucholskich", która stanowi kompleksowe opracowanie historii jedynych w północnej Polsce podziemnych kopalń węgla brunatnego na podstawie zgromadzonych informacji i wyników badań. Do publikacji zapraszamy p. dr Eufrozinę Piątek - specjalistę w dziedzinie podziemnego górnictwa węgla brunatnego.
    - prowadzimy badania archeologiczne z udziałem wolontariuszy i rekonstruujemy kolejne obiekty kopalni udostępniając je do ruchu turystycznego
    - realizujemy projekt "Ekomuzeum Węgla Brunatnego w Borach Tucholskich - wprowadzenie usługi audioprzewodnika po wsi tematycznej Górnicy Wioski" w ramach którego wprowadzamy jako usługę wsi urządzenia audioprzewodnika. Od tej chwili odwiedzający nas turyści indywidualni mają możliwość odsłuchania historii kopalń oraz informacji na temat otaczającej nas przyrody Borów Tucholskich w 3 językach - polskim, angielskim i niemieckim. Lektorem zostaje p. Janusz Szydłowski.
    - dalsza współpraca z Zarządem Kopalni Węgla Brunatnego "Konin" S.A. zaowocowała przekazaniem Stowarzyszeniu BUKO 20 górniczych lamp akumulatorowych oraz ładowarki lamp na 30 stanowisk do tworzonego ekomuzeum
    - współpraca z proboszczem parafii pw. Świętego Marcina w Gostycynie, który przekazał zabytkowe dachówki z remontowanego dachu kościoła. Stara, zabytkowa dachówka wykorzystana zostanie podczas budowy i rekonstrukcji zabytkowych obiektów murowanych kopalni Montania.

- pozyskujemy fundusze na realizację projektu kultywowania obrzędów i tradycji lokalnych związanych z figurą Matki Bożej w Pile-Młynie. W ramach projektu przygotowujemy się do remontu lokalnej figury Matki Bożej przy której co roku gromadzą się mieszkańcy naszej wsi na nabożeństwach majowych.
  - bierzemy udział w II Forum Turystyki Wiejskiej Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w trakcie którego prezentujemy się jako tzw. „dobra praktyka”,
  - współrealizujemy film o pilskim górnictwie w ramach cyklu "Kujawsko-Pomorskie Mniej Znane"- film opowiada o dziedzictwie historycznym i kulturowym naszej miejscowości,
  - jako dobra praktyka pojawia się Wioska tematyczna Górnicza Wioska pojawia się w dodatku turystycznym do Gazety Wyborczej wydanym przez Kujawsko-Pomorską Organizację Turystyczną,
  - tworzymy pierwszą w powiecie tucholskim spółdzielnię socjalną pod nazwą „Progres”. Spółdzielnia zatrudnia 5 bezrobotnych i nieaktywnych osób na umowę o pracę, w tym 2 osoby z miejscowości Piła w gminie Gostycyn. Prowadzona działalność gospodarcza realizowana jest w bardzo szerokim zakresie np. opieka i warsztaty dla dzieci autystycznych, produkcja pamiątek, opieka dzienna nad osobami starszymi.
  - VI Ogólnopolskie Spotkania Ekonomii Społecznej OSES w Krakowie - pojechaliśmy na zaproszenie Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych FISE z Warszawy w celu zaprezentowania dorobku stowarzyszenia i rozwijającej się dynamicznie wsi tematycznej Górnicza Wioska jako „dobrej praktyki” przedsiębiorstwa społecznego
  - upiększamy wieś - posadowienie dwóch rzeźb „witaczy” w Górnicznej Wiosce w Pile, którzy witają mieszkańców, turystów i gości odwiedzających wioskę oraz przypominają o jej historii związanej z wydobywaniem węgla
  - realizujemy program telewizyjny o wioskach tematycznych województwa kujawsko-pomorskiego. Program przygotowywany był przez Gminę Świekatowo w ramach projektu unijnego, prezentującego dobre praktyki wsi tematycznych – emisja filmu na antenie TVP Bydgoszcz
- **2013 r.:**
    - realizujemy projekt remontu figury Matki Bożej w Pile w ramach którego odrestaurowujemy zabytkową kapliczkę w naszej miejscowości
    - uruchamiamy portal internetowy wsi tematycznej „Górnicza Wioska” www.gorniczawioska.pl
    - prowadzimy działalność w ramach wsi tematycznej przyjmując grupy zorganizowane i klientów indywidualnych – przeszkoleni we wcześniejszych projektach mieszkańcy wsi Piła szkolą innych w zakresie tworzenia wsi tematycznych, rękodzielnictwa oraz obsługują ruch turystyczny – w 2013 roku wieś tematyczną odwiedza około 3000 osób.
    - inicjujemy działania związane z wyodrębnieniem z budżetu gminy Gostycyn tzw. „Funduszu Sołeckiego”, który zostaje uchwalony przez Radę Gminy
    - realizujemy projekt „Borowiackie Wesele Szygara” w ramach którego przygotowujemy kolejną usługę wsi tematycznej w formie biesiady borowiacko-śląskiej bazującej na prawdziwych wydarzeniach z odkrytej historii wsi – wesela szygara z mieszkanką wsi Piła

- wspólnie z mieszkańcami organizujemy wiosenne sprzątanie miejscowości w wyniku którego pobliskie lasy i jeziora wypiękniały
- wspólnie z Nadleśnictwem Zamrzenica realizujemy projekt zagospodarowania turystycznego kopalni „Montania” w ramach którego powstaje mała infrastruktura turystyczna

Wszystkie działania prowadzone są przez mieszkańców zrzeszonych w Stowarzyszeniu BUKO i skoncentrowane na społeczności lokalnej. Odbiorcami działań są mieszkańcy wsi Piła, gminy Gostycyn, powiatu tucholskiego, województwa kujawsko-pomorskiego, a dzięki uruchomieniu wsi tematycznej „Górnicza Wioska” i jej usług oraz produktów również mieszkańcy całej Polski, którzy odwiedzają nas w grupach zorganizowanych ucząc się ekonomii społecznej i organizowania oraz funkcjonowania wsi tematycznych oraz turyści indywidualni zainteresowani unikatowym w tej części kraju dziedzictwem historycznym i kulturowym podziemnych kopalń węgla brunatnego w Pile. W roku 2013 odwiedziło nas około 3000 osób.

6. Ocena efektów wdrożenia projektu dla zaangażowania mieszkańców w realizację zadań publicznych

Projekt „Wieś tematyczna „Górnicza Wioska” kopalnią ekonomii społecznej” realizowany jest od 2008 roku przez mieszkańców społeczności lokalnej wsi Piła zorganizowanych w ramach Stowarzyszenia Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą „BUKO”.

Po dokonaniu analizy potrzeb społeczności lokalnej w 2007 roku postanowiliśmy sami zadbać o swoją przyszłość, zakasać rękawy i zabrać się do pracy.

Efektem bezpośrednim wdrożonego w latach 2008-2013 projektu jest aktywizacja społeczna, gospodarcza i kulturowa mieszkańców w ramach utworzonej wsi tematycznej Górnicza Wioska opartej na dziedzictwie kulturowym i historycznym wsi Piła.

W ramach przeprowadzonych działań w okresie 2008 – 2013 osiągnięto określony w 2007 roku cel: „poprawa jakości życia mieszkańców wsi, aktywizacja zawodowa przy jednoczesnym zachowaniu i wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego i historycznego wsi”.

Efektem bezpośrednim jest utworzenie przestrzeni do gospodarczego rozwoju bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo mieszkańców wsi w związku z pojawieniem się możliwości obsługi ruchu turystycznego rozwijającego się wokół odkrytych zabytków i przygotowanej infrastruktury turystycznej. Społeczność lokalna nabyła wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia szkoleń i warsztatów, działalności statutowej odpłatnej i gospodarczej, obsługi ruchu turystycznego. Dzięki temu sukcesywnie podnosi się poziom zamożności mieszkańców, poziom ich wiedzy i umiejętności oraz świadomości społecznej. Odbiorcami bezpośrednimi są mieszkańcy wsi Piła zaangażowani w realizację projektu (19 osób) oraz pośrednio cała społeczność wsi Piła (109 osób) oraz mieszkańcy gminy, powiatu, województwa i kraju korzystający z przygotowanych atrakcji, produktów i usług wsi tematycznej (około 3000 osób rocznie na podstawie analizy ruchu turystycznego w roku

2013). Pośrednimi odbiorcami są również inne organizacje pozarządowe, które odwiedzają wieś tematyczną „Górnicza Wioska” w ramach wizyt studyjnych i uczą się demokracji lokalnej oraz ekonomii społecznej od mieszkańców naszej wsi, którzy jeszcze 5 lat temu nie wierzyli w swoje możliwości.

Efektom bezpośrednim jest również samoorganizacja mieszkańców i realizacja działań które zaowocowały administracyjnym wydzieleniem miejscowości, utworzeniem sołectwa oraz wyborem własnych władz – sołtys i rada sołectka. Istotnym było również opracowanie Planu Odnowy Miejscowości, który pokazał społeczności lokalnej wizję i możliwości rozwoju wsi, ale także jej słabe elementy wymagające interwencji, jak chociażby infrastruktura leżąca w gestii samorządu lokalnego, które można zrealizować w kolejnej perspektywie finansowej UE.

Efektom bezpośrednim jest również integracja społeczności lokalnej dzięki prowadzonym regularnie imprezom integracyjnym i historycznym, wspólnemu badaniu własnej historii i korzeni oraz uświadamiania wartości lokalnego dziedzictwa historycznego.

Kolejnym efektem bezpośrednim jest ogromny rozwój kapitału społecznego wsi w postaci dobrze przygotowanych i przeszkolonych mieszkańców w ramach projektów PO Kapitał Ludzki, którzy obecnie prowadzą wieś tematyczną „Górnicza Wioska” i świadczą usługi w formie warsztatów, szkoleń, produkcji pamiątek, obsługi ruchu turystycznego.

Wtórny efekt wdrożonego projektu są inne korzyści płynące z realizacji projektu i uzyskane przez społeczność lokalną. Są nimi m.in. poprawa infrastruktury wsi poprzez turystyczne zagospodarowanie zabytku, remont kapliczki, posadowienie rzeźb „witaczy”, posadowienie przystanku autobusowego, utworzenie ścieżki dydaktycznej. Ponadto do wtórnych efektów zaliczyć należy wypromowanie wsi w województwie i kraju; ochronę, zachowanie oraz turystyczne wykorzystanie i promocja unikatowego w skali Polski północnej dziedzictwa historycznego i kulturowego podziemnych kopalń węgla brunatnego; zawiązanie trwałej współpracy między organizacją, samorządami, instytucjami naukowymi oraz przedsiębiorstwami zmierzającej do realizacji wspólnego celu ożywienia gospodarczego wsi.

Najlepszą naszym zdaniem oceną skuteczności prowadzonych działań mogą być przyznane nagrody przez obiektywne instytucje zewnętrzne, np.

- 2009 r. Nagroda „Rodzynki z pozarządówki” przyznana przez Marszałka Woj. Kujawsko-Pomorskiego za realizację najlepszych inicjatyw społecznych województwa za projekt

„Kopalnia w Pile kopalnią możliwości rozwoju wsi – wspólnie ratujemy lokalne zabytki techniki”

- 2011 r. Pierwsze miejsce w wojewódzkim konkursie na najlepszy projekt realizowany w ramach działania "Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Organizatorem konkursu pt. "Małe projekty, duże efekty" był Urząd

Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich oraz LGD "Vistula - Terra Culmensis",

- 2013 r. „Diament Regionu Kujawsko-Pomorskiego w kategorii Inwestycje społeczne 2007-2014” za najlepiej wykorzystane środki unijne w okresie 2007-2013 – konkurs organizowany przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Media Regionalne

- 2013 nagroda Nagroda „Rodzynki z pozarządówki” przyznana przez Marszałka Woj. Kujawsko-Pomorskiego za realizację najlepszych inicjatyw społecznych województwa za projekt pt. „Wieś tematyczna Górnicza Wioska w Borach tucholskich”

Dodatkowym elementem stanowiącym ocenę i zarazem potwierdzającym trwałość projektu są listy poparcia oraz intencyjne w sprawie dalszego rozwoju pomysłu i wsi tematycznej skierowane do Stowarzyszenia BUKO przez:

- SKES – Stała Konferencja Ekonomii Społecznej i jej Przewodniczącego p. Henryka Wujca,

- Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego reprezentowany przez Wicemarszałka Edwarda Hartwicha i członka Zarządu Województwa p. Michała Korolko

- Prezesa Zarządu PAK Kopalnia Węgla Brunatnego KONIN S.A. p. Zbigniewa Bryję,

- Nidzicką Fundację Rozwoju „NIDA” reprezentowaną przez Prezesa Zarządu p. Krzysztofa Margola,

- Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK reprezentowane przez Prezeskę p. Ewę Kwiesielewicz.

(listy zamieszczone w załączniku)

Ze względu na dużą ilość publikacji prasowych na temat działalności Stowarzyszenia BUKO i wsi tematycznej „Górnicza Wioska” do niniejszego wniosku załączmy kilka przykładowych publikacji prasowych.

Projekt jest projektem trwałym i będzie kontynuowany gdyż w ramach dalszej działalności planowane jest wybudowanie podziemnego interaktywnego muzeum górnictwa węgla brunatnego wraz z trasą podziemną oraz infrastruktura naziemna wsi tematycznej oraz dalszy rozwój społeczności lokalnej małej miejscowości Piła w Borach Tucholskich.

7. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

Dotychczas poniesione nakłady finansowe na realizację projektu to kwota 201 444,29 zł. Źródłem pokrycia nakładów są projekty dofinansowane ze środków UE w ramach POKL, PROW Leader, PO FIO.

W ramach realizacji projektu ponoszone są inne koszty takie jak utrzymanie biura (biuro udostępnione przez samorząd lokalny), bieżąca konserwacja przygotowanej infrastruktury utworzonego skansenu podziemnej kopalni węgla brunatnego. Istotnym elementem realizacji projektu w okresie 2008-2013 była i jest nieodpłatna praca członków społeczności lokalnej oraz wolontariuszy, którą szacujemy na poziomie kilku tysięcy godzin. Od roku 2013 Stowarzyszenie BUKO prowadzi działalność statutową odpłatną oraz złożyło wniosek o uruchomienie działalności gospodarczej. Prowadzenie wsi tematycznej „Górnicza Wioska” na zasadach ekonomii społecznej pozwala pokrywać koszty związane z prowadzeniem wioski oraz gromadzić środki dzięki którym możemy inwestować i rozwijać wieś.

8. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

Początkowymi trudnościami w realizacji projektu było zachowanie płynności finansowej organizacji w trakcie oczekiwania na rozliczenie poszczególnych projektów i refundacja środków na konto (od 1 do 1,5 roku). Trudnością, z którą także zmagaliśmy się na początku projektu było skuteczne zaktywizowanie społeczności lokalnej, która w efekcie wieloletniego bezrobocia nie wierzyła we własne możliwości i nie doceniała posiadanych lokalnych zasobów.

9. Zalecenia dla innych podmiotów zainteresowanych wdrożeniem projektu

Powodzenie w realizacji projektu polega na początku na analizie potrzeb (świetnie do tego celu nadają się ankietowe formy badania mieszkańców), planowaniu, sprawnej koordynacji wszelkich działań, ewaluacji i dostosowywaniu się do zmieniających się trendów, bycie kreatywnym, innowacyjnym, otwartym, wyjątkowym w swojej tematyce. Dużą uwagę należy zwrócić na jakość proponowanych przez siebie usług i produktów. Istotna jest także profesjonalizacja wszystkich członków Stowarzyszenia, którzy na bieżąco aktualizują swoją wiedzę z zakresu prowadzenia działalności we wsi tematycznej, obsługi ruchu turystycznego i podejścia do klienta.

Najważniejsze sentencje dla działających społecznie liderów, które cały czas stosujemy:

1. „Wyróżnij się albo zgiń”
2. „Wyrzucają Cię drzwiami – wracaj oknem”
3. „Nie kop się z koniem”